

Dariusz Piotrowski

O problemach z wykładnią regulacji prawnej dotyczącej zmiany umowy spółki osobowej

Problematyka dotycząca organizacji i funkcjonowania spółek osobowych cieszy się zdecydowanie mniejszym zainteresowaniem doktryny niż w spółkach kapitałowych, na których skupia się działalność prawodawcza ustawodawcy krajowego oraz europejskiego, harmonizującego i ujednolicającego aktami prawa pochodnego (zasadniczo dyrektywami) przepisy państw członkowskich¹. Od wejścia w życie kodeksu spółek handlowych² dokonano w nim ponad 70 nowelizacji, gdzie mniej niż 1/4 obejmowała przynajmniej częściowo regulację podmiotów osobowych, zaliczając do tego zmiany o charakterze wyłącznie formalno-językowym³. Nie koresponduje to ze wzrostem zainteresowania tą formą prowadzenia działalności gospodarczej, zważywszy że w latach 2000-2019 liczba spółek

¹ Na temat sposobu regulacji unijnej oraz płaszczyzn harmonizacji zobacz w szczególności J. Napierała, *Europejskie prawo spółek. Prawo spółek Unii Europejskiej z perspektywy prawa polskiego*, Warszawa 2013, s. 1-61.

² Ustawa z dnia 15.09.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2020 r., poz. 1526 ze zm.) – dalej: k.s.h. lub kodeks.

³ Od wejścia w życie kodeksu spółek handlowych dokonano do czasu publikacji niniejszego artykułu 70 nowelizacji, z czego 17 odnosiło się przynajmniej w sposób pośredni do regulacji tytułu II oraz tytułu IV, obejmujących regulację spółek osobowych. Wśród nich znajdują się także zmiany o charakterze czysto formalnym, które nie zmieniają istoty nowelizowanych przepisów, m.in. dodanie do art. 26 § 3 pkt 3 po wyrazie „do doręczeń” stwierdzenia „albo adresy do doręczeń elektronicznych”. Zob. art. 90 pkt 2 ustawy z dnia 18.11.2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz.U. z 2022 r., poz. 569).

osobowych zwiększyła się ponad 64-krotnie – z 1271 do 81 916 jednostek organizacyjnych⁴. Szybkiej tendencji wzrostowej nie odwróciły ograniczenia związane ze stanem epidemii COVID-19, za wyjątkiem spółek komandytowych i komandytowo-akcyjnych, których liczba w ostatnim roku spadła⁵.

Wprowadzenie nowej regulacji w 2001 r., opartej na zasadzie kontynuacji i powielającej w znacznej części dorobek instytucji oraz rozwiązań implementowanych wprost z kodeksu handlowego⁶, pomimo normatywnego rozstrzygnięcia wielu wątpliwości doktrynalnych, nie doprowadziło do rozwiązania wszystkich problemów interpretacyjnych dotyczących regulacji materii prawa spółek. Przy tym identyfikację wielu z nich, które nie znalazły swojego wyjaśnienia, można odnaleźć już w piśmiennictwie międzywojennym⁷. Część norm poddanych przez ustawodawcę modyfikacjom nie zostało w wystarczającym stopniu doprecyzowanych, tworząc niejasne, kaskadowe struktury, prowadzące do powstania nieznanych wcześniej rozbieżności. Przykładem jednej z nich może być przepis art. 9 k.s.h., który w enigmatyczny i, *prima facie*, nieskomplikowany sposób określa regułę obowiązującą przy zmianie umowy spółki osobowej, podkreślając konieczność wyrażenia jednomyślnej zgody przez wspólników. Jednozdaniowa, względnie wiążąca norma, zlokalizowana w przepisach wspólnych dla spółek osobowych⁸, oprócz analiz komentatorów i nielicznych artykułów nie znalazła dotychczas swojego kom-

⁴ Dane o ilości spółek osobowych w 2000 r. zostały zaczerpnięte z: M. Tarska, *Spółki osobowe – głos w dyskusji*, „PPH” 2018, nr 9, s. 29. Co do danych na dzień 31.12.2019 r. zobacz raport GUS: *Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON, 2021 r.*, s. 128, dostępny w internecie: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/zmiany-strukturalne-grup-podmiotow/zmiany-strukturalne-grup-podmiotow-gospodarki-narodowej-2019-r-1,1.html> (dostęp: 19.01.2023 r.).

⁵ Zob. raport GUS: *Zmiany strukturalne...*, (dostęp: 19.01.2023 r.)

⁶ Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27.06.1934 r. – Kodeks handlowy (Dz.U. z 1934 r., nr 57, poz. 502 ze zm.) – dalej: k.h.

⁷ Zob. m.in. M. A l l e r h a n d, *Kodeks handlowy. Komentarz*, Lwów 1935, s. 158-159.

⁸ Z zakresu podmiotowego niniejszego artykułu wyłączono spółkę komandytowo-akcyjną, dla której zastosowanie znajdzie, jako *lex specialis*, art. 146 § 2 pkt 8 k.s.h. Zob. M. S p y r a, [w:] *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, red. M. Bieniak, Warszawa 2022, art. 9, nb. 4-5.